

חוברת תרגול – אדם וסביבה בעידן הגלובלי: 30 תחנות לכפר העולמי

מהדורה למורה עולים חדשים

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבין כיצד מקומות שונים בעולם מחוברים זה לזה דרך מסחר, מים, בריאות וסביבה
- לתרגל קריאה בשלושה מפלסים: פני המים, מתחת למים והמעמקים
- לפתח חשיבה ביקורתית בזיהוי מידע מהימן מול שמועה
- להכיר מונחים מרכזיים בעברית ובשפות נוספות ולקשר בין ישראל לעולם

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – פרק 1 • שער הים הצר: מסחר עולמי ואוניות – הבנת הטקסט

1. א – בדרך הים
2. ג – מעבר מים צר בין שתי יבשות או חופים

חלק ב' – פרק 1 • שער הים הצר: מסחר עולמי ואוניות – נכון או לא נכון

1. לא נכון – עיכוב בים גורם למוצרים להגיע מאוחר יותר, ולפעמים אף ביוקר יותר
2. נכון – מכולות הן התיבות שבהן נישאות הסחורות על האונייה

חלק ג' – פרק 1 • שער הים הצר: מסחר עולמי ואוניות – יישום ואוצר מילים

1. נמל
2. יבוא

חלק ד' – פרק 1 • שער הים הצר: מסחר עולמי ואוניות – התאמת מושגים

1. ב – (מעבר מים צר בין שתי יבשות)
2. ד – (תיבה גדולה להובלת סחורות)
3. א – (מקום פריקה וטעינה של אוניות)
4. ה – (הכנסת סחורות מארץ אחרת)
5. ג – (שליחת סחורות לארץ אחרת)

חלק ה' – פרק 2 • כל טיפה נחשבת: משבר המים העולמי – הבנה בסיסית

1. א – הם נודדים למקומות שיש בהם מים
2. ב – אין מספיק מים
3. ב – תקופה ארוכה בלי גשם
4. ב – החקלאי

חלק ו' – פרק 2 • כל טיפה נחשבת: משבר המים העולמי – הבנה מעמיקה ויישום

1. ה – (תקופה ארוכה בלי גשם)
2. ג – (התוצרת שגדלה בשדה)
3. ב – (אדם שמגדל יבול בשדה)
4. א – (מקור מים מהאדמה)
5. ד – (מים שזורמים ומתבזבזים בלי כוונה)

חלק ז' – פרק 2 • כל טיפה נחשבת: משבר המים העולמי – נדידה וחיסכון

1. לחסוך
2. מים

חלק ח' – פרק 2 • כל טיפה נחשבת: משבר המים העולמי – נכון או לא נכון

1. נכון – בעלי חיים עוקבים אחר מקורות מים ועונות גשם כדי לשרוד.
2. לא נכון – בצורת פוגעת גם ביבול בשדות של החקלאים.

חלק ט' – פרק 3 • שומרים על הגוף ביחד: בריאות בעולם מחובר – הבנה בסיסית

1. ב – פאזל ענק
2. ג – לפנות למבוגר שסומכים עליו
3. ב – כדי לוודא שהתוצאה נכונה

חלק י' – פרק 3 • שומרים על הגוף ביחד: בריאות בעולם מחובר – יישום וזיהוי

1. נכון – הטקסט מציין שחוקרים מישראל לומדים מעמיתים בעולם ומלמדים אותם
2. לא נכון – זהו דווקא סימן לעצור ולבדוק את ההודעה, לא לסמוך עליה אוטומטית

חלק י״א – פרק 3 • שומרים על הגוף ביחד: בריאות בעולם מחובר – השלמה והתאמה

1. ניסוי
2. נכון

חלק י״ב – פרק 3 • שומרים על הגוף ביחד: בריאות בעולם מחובר – שאלות הבלש

- 1 – ב (בודקים אם האדם מבין בתחום)
- 2 – א (בודקים אם יש הסבר או רק 'כולם אומרים')
- 3 – ד (בודקים אם מקורות אמינים אומרים אותו דבר)
- 4 – ג (בודקים למה ההודעה מבקשת למהר)

חלק י״ג – פרק 4 • ישראל בעידן הגלובלי: חדשנות וטכנולוגיית מים – הבנה בסיסית

1. ב – את כמות המים, הלחץ ואיכות המים
2. ג – הוא שולח התראה וצוות יוצא לבדוק ולתקן
3. ד – שימוש באותה סיסמה קצרה לכל דבר

חלק י״ד – פרק 4 • ישראל בעידן הגלובלי: חדשנות וטכנולוגיית מים – תרגול והבנה

1. לא נכון – בטקסט נכתב שהמים בורחים בשקט לאדמה, לפעמים במשך חודשים, בלי שרואים שלולית.
2. נכון – כך נכתב בטקסט על החיישן המקשיב.

חלק ט״ו – פרק 4 • ישראל בעידן הגלובלי: חדשנות וטכנולוגיית מים – השלמה והתאמה

1. מהנדסות
2. רעשים

חלק ט״ז – פרק 4 • ישראל בעידן הגלובלי: חדשנות וטכנולוגיית מים – התאמת מושגים

- 1 – ה (מודד זרימה, לחץ ואיכות מים)
- 2 – ג (מזיזה את המים במערכת)
- 3 – ד (מקום שבו מהנדסים עוקבים אחרי המסכים)
- 4 – ב (מים שבורחים מסדק בצינור)
- 5 – א (הודעה שנשלחת כשיש שינוי חריג)

חלק י״ז – פרק 5 • בונים עתיד ירוק: אקלים, רגשות ושיתוף עולמי – הבנה בסיסית

1. ב – כתבה על גשם חזק ושיחה של מבוגרים על חום
2. א – לאבא שלה
3. ב – העולם הגדול מרגיש כמו כפר קטן בזכות התקשורת
4. ג – כתובת, טלפון או סיסמה
5. א – להקים עם חברות פינת צמחים בכיתה

חלק י״ח – פרק 5 • בונים עתיד ירוק: אקלים, רגשות ושיתוף עולמי – השלמת משפטים

1. נשימות
2. בשליטתנו
3. מסך
4. כבוד

חלק י״ט – פרק 5 • בונים עתיד ירוק: אקלים, רגשות ושיתוף עולמי – חושבים לעומק

1. עוגן הוא דבר שעוזר להרגיש יציב כשמשהו בעולם משתנה, למשל שיחה עם מבוגר, נשימות איטיות או הרגל קבוע; תשובה אישית סבירה.
2. שאלה הקשורה לחיי היום-יום, חג, מאכל או משחק, עם נימוק אישי.
3. פעולה כמו חיסכון במים, מיחזור או שתילת צמח, עם הסבר שזו פעולה אישית שאפשר לבצע.
4. כי זיהוי ומתן שם לרגש, כמו "אני מרגישה מודאגת", עוזר להרגיע ולהבין מה עושים הלאה.

חלק כ׳ – פרק 6 • מילון הכפר הגלובלי: מושגים מרכזיים – התאמת מילים (עברית-אנגלית)

- 1 – ג (ship)
- 2 – ה (port)
- 3 – ד (strait)
- 4 – א (import)
- 5 – ב (drought)

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תשובה טובה מזכירה קשר ברור בין שני מקומות שונים, למשל אונייה בים ומוצר בחנות או זיהום באזור אחד ומים באזור אחר
- תשובה טובה מזכירה בדיקת מקור, חיפוש הסבר, בדיקה מול מקורות נוספים ופנייה למבוגר אמין
- תשובה טובה מזכירה פעולה אישית כמו חיסכון במים, מיחזור או מודעות, ולא רק פתרון טכנולוגי גדול

טיפים להפעלה:

- ניתן לחלק את החוברת לשישה מפגשים קצרים, פרק אחד בכל שיעור, לפי סדר חמשת החלקים באתר
- לתלמידים מתקשים מומלץ להתמקד ברמת 'פני המים' ובטקסט הבסיסי, ולחזק באמצעות המילון הרב-לשוני
- לתלמידים מתקדמים אפשר להוסיף את שאלות 'המעמקים' ולבקש למצוא דוגמה גלובלית דומה נוספת מהאתר
- כדאי לשלב בין עבודה אישית לעבודה בזוגות בפרק השמועות, כדי לתרגל דיון ושכנוע בכבוד הדדי

חוברת תרגול – אדם וסביבה בעידן הגלובלי: 30 תחנות לכפר העולמי

🌍 אדם וסביבה בעידן הגלובלי – 30 תחנות לכפר העולמי

· עולים חדשים

תוכן החוברת

1. פרק 1 – שער הים הצר: מסחר עולמי ואוניות
2. פרק 2 – כל טיפה נחשבת: משבר המים העולמי
3. פרק 3 – שומרים על הגוף ביחד: בריאות בעולם מחובר
4. פרק 4 – ישראל בעידן הגלובלי: חדשנות וטכנולוגיית מים
5. פרק 5 – בונים עתיד ירוק: אקלים, רגשות ושיתוף עולמי
6. פרק 6 – מילון הכפר הגלובלי: מושגים מרכזיים

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – אדם וסביבה בעידן הגלובלי: 30 תחנות לכפר העולמי

חוברת התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת הזאת יש שישה פרקים. בכל פרק קוראים טקסט קצר ועונים על שאלות. אפשר לעבוד לבד או עם חבר. בסוף יש מילון שעוזר להבין מילים קשות.

📖 מילון קטן:

כפר גלובלי	העולם מרגיש כמו כפר קטן בזכות תקשורת וטכנולוגיה
מצר ימי	מעבר מים צר בין שתי יבשות או חופים
מכולה	קופסה גדולה להובלת סחורות באונייה
מחסור	כשיש פחות ממה שצריך, למשל מים
נדידה	מעבר בעלי חיים ממקום למקום בחיפוש מים או מזון
בצורת	תקופה ארוכה בלי גשם
שמועה	מידע שעובר בין אנשים בלי שבדקו אם הוא נכון
חיישן	מכשיר קטן שמודד שינויים, למשל בצינור מים
אקלים	מזג האוויר הממוצע באזור לאורך זמן רב
יבוא ויצוא	הבאת סחורות ממדינה אחרת ושליחת סחורות אליה

1 חלק א' – פרק 1 • שער הים הצר: מסחר עולמי ואוניות – הבנת הטקסט

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. רוב הסחורות נעות בעיקר באיזו דרך?

א) בדרך הים ב) בדרך האוויר ג) ברכבות בלבד ד) בצינורות

2. מה המילה 'מצר ימי' אומרת?

א) נמל גדול לפריקת מכולות ב) אי קטן באוקיינוס ג) מעבר מים צר בין שתי יבשות או חופים

ד) אונייה שמובילה דלק

2 חלק ב' – פרק 1 • שער הים הצר: מסחר עולמי ואוניות – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	כשיש עיכוב במעבר הימי, מוצרים מגיעים לחנויות מהר יותר.	☐	☐
2	מכולה היא כלי שבו מובילים מוצרים באונייה.	☐	☐

3 חלק ג' – פרק 1 • שער הים הצר: מסחר עולמי ואוניות – יישום ואוצר מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. המקום שבו האוניות פורקות ומעמיסות מכולות נקרא _____

2. מוצרים שמגיעים מארץ אחרת לישראל נקראים _____

4 חלק ד' – פרק 1 • שער הים הצר: מסחר עולמי ואוניות – התאמת מושגים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מצר ימי	___	**א.** מקום פריקה וטעינה של אוניות
2. מכולה	___	**ב.** מעבר מים צר בין שתי יבשות
3. נמל	___	**ג.** שליחת סחורות לארץ אחרת
4. יבוא	___	**ד.** תיבה גדולה להובלת סחורות
5. יצוא	___	**ה.** הכנסת סחורות מארץ אחרת

5 חלק ה' – פרק 2 • כל טיפה נחשבת: משבר המים העולמי – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה עושים בעלי החיים כשאין גשם?

(א) הם נודדים למקומות שיש בהם מים (ב) הם נרדמים לכל העונה (ג) הם עפים לחלל

(ד) הם מפסיקים לאכול לגמרי

2. מה זה מחסור?

(א) יש יותר מדי מים (ב) אין מספיק מים (ג) המים מלוחים מדי (ד) המים קרים מדי

3. מה זה בצורת?

(א) גשם חזק מאוד (ב) תקופה ארוכה בלי גשם (ג) שיטפון בעיר (ד) יום קר במיוחד

4. מי עובד עם היבול?

(א) הקברניט (ב) החקלאי (ג) המהנדס (ד) הקצין

6 חלק ו' – פרק 2 • כל טיפה נחשבת: משבר המים העולמי – הבנה מעמיקה ויישום

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. בצורת	___	**א.** מקור מים מהאדמה
2. יבול	___	**ב.** אדם שמגדל יבול בשדה
3. חקלאי	___	**ג.** התוצרת שגדלה בשדה
4. באר	___	**ד.** מים שזורמים ומתבזבזים בלי כוונה
5. דליפה	___	**ה.** תקופה ארוכה בלי גשם

7 חלק ז' – פרק 2 • כל טיפה נחשבת: משבר המים העולמי – נדידה וחיסכון

השלימו את המילה החסרה.

1. כדי _____ מים בבית, אפשר לסגור את הברז בזמן צחצוח שיניים.

2. עדר פילים נודד למרחקים ארוכים כדי למצוא מקורות _____ ומזון חדשים.

8 חלק ח' – פרק 2 • כל טיפה נחשבת: משבר המים העולמי – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	נדידת בעלי חיים אחר מים מראה שגם בטבע מים הם המפתח לחיים.	☐	☐
2	בצורת משפיעה רק על בעלי החיים ולא על השדות והיבול.	☐	☐

9 חלק ט' – פרק 3 • שומרים על הגוף ביחד: בריאות בעולם מחובר – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. הטקסט מדמה את העבודה המשותפת של מדענים ברחבי העולם ל...

א) מרוץ שליחים ב) פאזל ענק ג) בניין גבוה ד) משחק כדורגל

2. מה הטקסט ממליץ לעשות כשמידע על בריאות מבלבל או מדאיג?

א) להתעלם ולשכוח ב) להעביר מיד לכל החברים ג) לפנות למבוגר שסומכים עליו

ד) למחוק את הטלפון

3. למה כמה מעבדות במדינות שונות עושות לפעמים את אותו ניסוי?

א) כדי להתחרות ולנצח ב) כדי לוודא שהתוצאה נכונה ג) כי הניסוי קל מאוד

ד) כי אין להן מה לעשות

10 חלק י' – פרק 3 • שומרים על הגוף ביחד: בריאות בעולם מחובר – יישום וזיהוי

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	חוקרות וחוקרים מישראל שותפים למחקר הבריאותי העולמי, לפי הטקסט.	☐	☐
2	הודעה שמבקשת 'תעבירו מהר לכולם!' היא סימן שבוודאות אפשר לסמוך על המידע.	☐	☐

11 חלק י"א – פרק 3 • שומרים על הגוף ביחד: בריאות בעולם מחובר – השלמה והתאמה

השלימו את המילה החסרה.

1. לפעמים כמה מעבדות במדינות שונות עושות את אותו _____ כדי לוודא שהתוצאה נכונה

2. לפני שמעבירים הודעה הלאה, כדאי לשאול את עצמנו: האם אני בטוח שזה _____ ?

12 חלק י"ב – פרק 3 • שומרים על הגוף ביחד: בריאות בעולם מחובר – שאלות הבלש

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מי אמר את זה?	____	**א.** בודקים אם יש הסבר או רק 'כולם אומרים'
2. איך הוא יודע?	____	**ב.** בודקים אם האדם מבין בתחום
3. האם יש עוד מקורות?	____	**ג.** בודקים למה ההודעה מבקשת למהר
4. למה זה דחוף?	____	**ד.** בודקים אם מקורות אמינים אומרים אותו דבר

13 חלק י"ג – פרק 4 • ישראל בעידן הגלובלי: חדשנות וטכנולוגיית מים – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה בודק החיישן בצינור?

(א) את מזג האוויר (ב) את כמות המים, הלחץ ואיכות המים (ג) את מספר האנשים בבית

(ד) את צבע הצינורות

2. מה קורה כשיש בעיה בצינור?

(א) הוא מכבה את כל המים במדינה (ב) הוא מתעלם מהבעיה

(ג) הוא שולח התראה וצוות יוצא לבדוק ולתקן (ד) הוא מחכה לשבוע הבא

3. מה לא שומר על המחשב?

(א) סיסמה חזקה (ב) עדכוני תוכנה (ג) זהירות מקישור לא מוכר

(ד) שימוש באותה סיסמה קצרה לכל דבר

14 חלק י"ד – פרק 4 • ישראל בעידן הגלובלי: חדשנות וטכנולוגיית מים – תרגול והבנה

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	נזילה מתחת לאדמה תמיד יוצרת שלולית שרואים מיד.	☐	☐
2	החיישן שמוצמד לצינור מקשיב לרעידות ולרחשים זעירים של מים שבורחים מסדק.	☐	☐

15 חלק ט"ו – פרק 4 • ישראל בעידן הגלובלי: חדשנות וטכנולוגיית מים – השלמה והתאמה

השלימו את המילה החסרה.

1. בחדר הבקרה יושבות _____ ומהנדסים מול מסכים מלאים בקווים כחולים.

2. חיישן שמוצמד לצינור מודד רעידות ו _____ זעירים כדי לאתר נזילה.

16 חלק ט"ז – פרק 4 • ישראל בעידן הגלובלי: חדשנות וטכנולוגיית מים – התאמת מושגים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. חיישן	____	**א.** הודעה שנשלחת כשיש שינוי חריג
2. משאבה	____	**ב.** מים שבורחים מסדק בצינור
3. חדר בקרה	____	**ג.** מזיזה את המים במערכת
4. נזילה	____	**ד.** מקום שבו מהנדסים עוקבים אחרי המסכים
5. התראה	____	**ה.** מודד זרימה, לחץ ואיכות מים

17 חלק י"ז – פרק 5 • בונים עתיד ירוק: אקלים, רגשות ושיתוף עולמי – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה הפריע למיה לישון?

(א) סרט מצויר שראתה (ב) כתבה על גשם חזק ושיחה של מבוגרים על חום (ג) שיעורי בית קשים

(ד) ריב עם חברה

2. עם מי מיה דיברה?

(א) לאבא שלה (ב) למורה בכיתה (ג) לחברה הכי טובה (ד) לרופא המשפחה

3. מה זה כפר גלובלי?

(א) כפר קטן ליד העיר (ב) העולם הגדול מרגיש כמו כפר קטן בזכות התקשורת

(ג) כפר שבו כולם מדברים אותה שפה (ד) מקום בלי מחשבים

4. מה אסור לספר בשיחה?

(א) מאכל אהוב (ב) חג אהוב (ג) כתובת, טלפון או סיסמה (ד) משחק בהפסקה

5. מה מיה עשתה בסוף?

(א) להקים עם חברות פינת צמחים בכיתה (ב) להפסיק ללכת לבית הספר (ג) לכתוב מכתב לעיתון

(ד) לא לדבר על זה יותר

18 חלק י"ח – פרק 5 • בונים עתיד ירוק: אקלים, רגשות ושיתוף עולמי – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. כשמיה הרגישה דאגה, היא ואביה נשמו יחד כמה _____ איטיות.

2. לפי הטקסט, התמקדות במה ש _____ עוזרת להרגיש טוב יותר, גם כשאי אפשר לשנות את מזג האוויר.

3. בפרויקט כיתות תאומות, שתי כיתות ממדינות שונות נפגשות ב _____ בשיחת וידאו.

4. כדי שהכפר הגלובלי יישאר מקום חם לכולם, חשוב לדבר ב _____ גם כשמשהו נראה שונה.

19 חלק י"ט – פרק 5 • בונים עתיד ירוק: אקלים, רגשות ושיתוף עולמי – חושבים לעומק

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. הסבירו מה הכוונה במשפט "יש בתוכנו עוגנים שעוזרים לנו להרגיש יציבים", ותנו דוגמה אישית לעוגן כזה.

2. כתבו שאלה אחת שהייתם שואלים ילד או ילדה מארץ רחוקה בפרויקט כיתות תאומות, ונמקו למה בחרתם בה.

3. מיה לא יכלה לשנות את מזג האוויר, אבל מצאה פעולה שבשליטתה. הציעו פעולה נוספת שתלמיד או תלמידה יכולים לעשות למען הסביבה, והסבירו למה היא בשליטתכם.

4. לדעתכם, למה חשוב לשים לב לרגש ולתת לו שם לפני שעוברים לפעולה? נמקו בעזרת הטקסט.

20 חלק כ' – פרק 6 • מילון הכפר הגלובלי: מושגים מרכזיים – התאמת מילים (עברית-אנגלית)

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. אונייה	___	**א.** import
2. נמל	___	**ב.** drought
3. מצר ימי	___	**ג.** ship
4. יבוא	___	**ד.** strait
5. בצורת	___	**ה.** port

כרטיס יציאה

תן דוגמה אחת מהחוברת למקרה שבו אירוע במקום אחד בעולם משפיע על אנשים במקום רחוק

איך אפשר לבדוק אם הודעה שקיבלנו היא אמת או שמועה, לפי מה שלמדנו

מה אפשר לעשות, גם כתלמיד או תלמידה בישראל, כדי לעזור במשבר המים העולמי

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀